

УДК 807.1:378.147

ДЕЯКІ МІРКУВАННЯ СТОСОВНО ВИКЛАДАННЯ КУРСУ
ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ І ОСНОВ МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ
СТУДЕНТАМ – ІНОЗЕМНИМ ГРОМАДЯНАМ

Н.М. Соловйова, В.Г. Синиця, Л.О. Данілова, Н.І. Войткевич
Буковинська державна медична академія

A FRESH LOOK AT THE STRATEGY OF TEACHING AND LEARNING
LATIN AND FUNDAMENTALS OF MEDICAL TERMINOLOGY TO
FOREIGN STUDENTS

N.M. Solovyova, V.G. Synytsia, L.O. Danilova, N.I. Voitkevich
Bukovinian State Medical Academy

У статті висвітлено досвід викладання курсу латинської мови і основ медичної термінології студентам – іноземним громадянам у Буковинській державній медичній академії. Здійснюється аналіз проблем, шляхи і методи їх подолання, перспективи розвитку.

The article deals with the experience of teaching Latin and Fundamentals of Medical Terminology to foreign students at Bukovinian State Medical Academy. The analysis of problems, ways and methods of their overcoming, prospects of development are being conducted.

Вступ. Підготовка медичних кадрів для зарубіжних країн здійснюється в Буковинській державній медичній академії (БДМА) з 1994 року. Порівняно з іншими вищими медичними закладами України, вісім років праці в цьому напрямку – незначний проміжок часу. Втім, академія загалом і кафедра іноземних мов зокрема мають певні надбання і досвід у роботі зі студентами – іноземними громадянами.

Основна частина. На кафедрі іноземних мов БДМА студенти-іноземці навчаються латинської мови та основ медичної термінології впродовж I курсу за єдиною для медичних вузів України навчальною програмою (Київ, 2000). Практична мета вивчення предмета полягає у формуванні навичок і вмій розуміння латинських медичних термінів при читанні та здатності вирішувати двосторонні семантичні задачі на матеріалі анатомічної, клінічної і фармацевтичної термінології. Комплектація груп однорідна з урахуванням національності та віросповідання, що запобігає виникненню так званих “малих угруповань” всередині змішаних груп, коли одні є лідерами, а інші знаходяться в ізо-

ляції. Такий підхід сприяє позитивному мікроклімату в групі і продуктивному навчально-виховному процесу.

Якість підготовки іноземних студентів значною мірою визначається психолого-педагогічними та соціальними умовами, а саме: високою вимогливістю викладача, його професійністю, здатністю зацікавити студента своєю дисципліною, глибиною та різноплановістю фахових уявлень з предмета, вмінням передавати їх, зберігаючи академічність і, разом з тим, створюючи під час занять атмосферу доброзичливості, довіри, ділового співробітництва, будуючи відкриті творчі відносини зі студентами [1].

Педагог, який володіє цими якостями, здатний здійснювати корекційний освітньо-виховний вплив на особистість студента – іноземного громадянина, який за складом характеру, рівнем культури, емоційно-психічним станом, національними особливостями відрізняється від вітчизняного студента.

На сьогоднішній день за бажанням студентів викладання латинської мови в БДМА ведеться російською мовою, яка виконує функцію мови-посередника, хоча при потребі кафедра спроможна забезпечити навчання дисципліни також англійською мовою.

© Н.М. Соловйова, В.Г. Синиця, Л.О. Данілова, Н.І. Войткевич, 2002

Традиційною організаційною формою навчально-виховного процесу з латинської мови є практичне заняття, яке доповнюється самостійною позааудиторною роботою. Структура заняття передбачає тісно взаємопов'язану і взаємообумовлену діяльність викладача і студента, в якій об'єднуються в одне ціле такі етапи: усне опитування, контроль вихідного рівня знань, засвоєння нового матеріалу, застосування отриманих знань на практиці. При вивченні матеріалу анатомічного і клінічного циклів перевага надається однотипним тренувальним заняттям з використанням таких педагогічних принципів, як системність, систематичність, послідовність, де діяльність студентів направлена на формування навичок оперування лексико-граматичними явищами. Варіативність практичних занять, на наш погляд, більш доцільна при вивченні розділу "Рецептура", коли студент має можливість використати набутий на попередніх циклах багаж знань з метою пізнання нової інформації, активізувати свою творчість. Особлива роль відводиться підсумковим заняттям (2 – з анатомічного циклу, 1 – з клінічного циклу, 1 – з рецептури), які переслідують мету узагальнення і самостійного використання студентами вивченого матеріалу з певного розділу курсу.

Серед всієї різноманітності вправ, що використовуються нами на практичних заняттях, особливу увагу приділяємо перекладу як допоміжному виду мовленнєвої діяльності. За формою він може бути усним і письмовим. Оскільки йдеться про студентів, для яких мова викладання не є рідною, перевага надається письмовому перекладу, що, на нашу думку, допомагає оволодіти графікою та орфографією із залученням граматичного матеріалу і засвоїти структурні моделі латинських медичних термінів. Враховуючи фактор мовного бар'єру, практикуємо, насамперед, дослівний переклад, звертаючи увагу студентів на лексико-граматичне значення складових елементів термінів на основі компаративізму (латинська-російська-англійська мови).

Підвищення ефективності перекладу залежить від ступеня володіння студентами лексичним матеріалом, тому засвоєння активної лексики є в центрі навчання латинської мови. Робота починається із запам'ятовування ізольованого терміна за тематичним принципом, повторення лексики і суворий контроль за її накопиченням здійснюється поетапно, дозовано і вдосконалюється завдяки використанню в певному контексті, де проявляється

його граматична зумовленість і здатність поєднуватись з іншими термінами.

Практика показала, що візуальне унаочнення служить опорою в сприйнятті студентами-іноземними громадянами мовного матеріалу, забезпечує його правильне осмислення на етапі ознайомлення, загострює увагу, активізує творчу уяву. Тому при поясненні нової теми ми широко застосовуємо таблиці, схеми, моделі, орієнтовні карти для позааудиторної роботи з літературою, інструктивні матеріали для виконання домашнього практичного завдання. Незамінною в цьому плані є робота на дошці, адже, крім контролю самостійної роботи кожного окремого студента, ми маємо змогу акцентувати увагу інших слухачів на певному граматичному явищі шляхом підкреслювання, виокремлення, написання різнокольоровою крейдою.

Враховуючи притаманну даному контингенту студентів амбіційність, особливо коректно слід підходити до оцінювання результатів самостійної роботи. Тут ми користуємося класичними формами контролю: фронтальне опитування за методом "питання-відповідь", індивідуальна бесіда з теми, виконання інформаційних вправ на дошці під керівництвом викладача і за допомогою товаришів, письмові контрольні роботи без опори на роздатковий матеріал. Оскільки для студентів-іноземців більш звичним є тестовий контроль, в даний час викладачі кафедри працюють над створенням банку тестових завдань з розділу "Анатомічний цикл".

Достеменно відомо, що підручник є основним засобом навчання іноземної мови: він містить мовний мінімум, визначений програмою для даного етапу навчання, диференційовані за формами вправи, забезпечує тренування слухового і зорового аналізаторів, що сприяє формуванню навичок володіння матеріалом і підготовлює розвиток вмінь слухати, читати, писати [2]. З огляду на вищесказане, силами викладачів кафедри у 1999 році [3] було створено посібник згідно з вимогами чинної програми, що дозволило повністю розв'язати проблему забезпечення студентів навчальною літературою.

Посібник є комплексом навчально-методичних матеріалів, спрямованих на засвоєння граматичних моделей утворення та вживання медичної термінології. Він включає 2 заняття з фонетики, 14 занять анатомічного циклу (I семестр), 9 занять клінічного циклу (II семестр).

Кожне заняття анатомічного і клінічного циклу містить стислий граматичний довідник з теми, комплекс лексико-граматичних вправ, лексичний

мінімум, контрольні питання до теми заняття як для здійснення самоконтролю при позааудиторній підготовці до практичних занять, так і для усного фронтального опитування на наступному занятті. Крім того, в структуру посібника входять зразки індивідуальних письмових підсумкових робіт, зведена таблиця відмінкових закінчень іменників та ключі до завдань анатомічного циклу.

При вивченні розділу “Рецептура” рекомендуємо посібник “Методические указания с контрольными заданиями по латинскому языку для студентов I курса медвузов (практикум по основам рецептуры)”, укладений викладачами кафедри ще в 1989 році [4]. В цьому посібнику, розрахо-

ваному на 5 практичних занять, дається виклад основних фармацевтичних понять, закріплення яких здійснюється шляхом виконання різноманітних вправ з акцентом на виписування рецептів в повній формі і з використанням скорочень.

Висновки. Творчий підхід до організації навчального процесу з латинської мови і основ медичної термінології, використання різнопланових прийомів і сучасних методик викладання, спрямованих на активізацію розумової діяльності студентів, інформативність, емоційність та висока мотивація практичних занять покращать, на нашу думку, засвоєння і збереження отриманих знань з предмета на рівні довготривалої пам’яті.

Література

1. Остапюк Л.І., Чайковський Ю.Б., Мілерян В.Є. Сучасні методичні підходи до навчання іноземних студентів // Проблеми підготовки медичних та фармацевтичних кадрів в Україні: Тези доп. наук.-метод.конфер. – Київ – Полтава, 1998. – С. 50-51.

2. Демьяненко М.Я., Лазаренко К.А., Мельник С.В. Основы общей методики обучения иностранным языкам. – Киев: Вища школа, 1984. – С. 22.

3. *Lingua Latina*. Пособие по латинскому языку для студентов I курса (анатомический и клинический цикл). – Черновцы: Буковинская государственная медицинская академия, 1999. – 93 с.

4. Методические указания с контрольными заданиями по латинскому языку для студентов I курса медвузов (практикум по основам рецептуры). – Черновцы, 1989. – 111 с.